

Bonusfamilier - støtte til udsatte børn

- Et samarbejde mellem Københavns Kommune og Red Barnet

Bonusfamilier

1. Resumé

Red Barnet ansøger hermed Velux Fonden om støtte til realisering af metodeudviklingsprojektet Bonusfamilier. Red Barnet har i det sidste år udviklet konceptet i tæt dialog med Socialforvaltningen (SOF) i Københavns Kommune, og SOF indgår derfor i et partnerskab med Red Barnet om projektets gennemførelse. Partnerskabet tager afsæt i en tese om, at det civile og det kommunale Danmark i fællesskab kan skabe innovative, stærke og bæredygtige løsninger på sociale problemstillinger.

Bonusfamilier er et frivilligt tilbud til udsatte børn, der får støtte fra SOF. Indsatsen er målrettet børn, der kan profitere af at blive tilknyttet en familie, der vil engagere sig i barnets liv og give opbakning og omsorg. Det overordnede formål er at styrke disse børns netværk, udvikling og trivsel ved at skabe synergi mellem kommunale indsats og civilsamfundets fællesskaber. Da vi erfarings- og forskningsmæssigt ved, at en stabil og nær voksenrelation er en central beskyttelsesfaktor for udsatte børn¹, skal projektet konkret understøtte, at udsatte børn får en stabil, robust og følelsesmæssig tæt relation til ressourcestærke voksne, som vil dem, og som dermed øger barnets mulighed for at klare sig godt i livet. Vi forventer desuden, at barnets øgede trivsel og den helhedsorienterede tilgang får en positiv afledt effekt for barnets egen familie.

Projektet skal desuden skabe ny viden om, hvordan kommunens arbejde kan suppleres af ressourceopbyggende civilsamfundstilbud. Det kan bidrage til, at kommuner og civilsamfund mere systematisk og effektivt kan samarbejde om indsats for udsatte børn og unge. I projektet forpligter begge parter sig derfor til at udvikle og evaluere metoder og redskaber, der fremadrettet og i flere kontekster kan styrke samarbejdet mellem kommune og civilsamfundsaktører om støtte til udsatte børn og unge.

2. Baggrund

Den sociale indsats for børn og unge har i de senere år gennemgået en stor forandring, hvor kommunerne er blevet langt mere opmærksomme på betydningen af børnenes tilknytning til lokalmiljøet og de almene fællesskaber. Her har civilsamfundet en ny og vigtig rolle, og relationen mellem det kommunale og civilsamfundet går derfor fra en parallel relation mod en mere fælles praksis. SOFs Borgercenter Børn og Unge (BBU) har derfor siden 2015 arbejdet med omstillingen 'Tæt på Familien'², hvor udsatte børn, unge og familier tilbydes skræddersyede, fleksible og helhedsorienterede indsats, der indtænker hele familien og civilsamfundet, og hvor der bl.a. målrettet arbejdes for at inkludere de udsatte børn i skolen, foreningslivet og andre af almensamfundets arenaer.

Red Barnet har mange erfaringer med at samarbejde med kommuner om løsninger for Danmarks mest udsatte familier og er bl.a. sammen med flere kommuner i gang med at udvikle en egentlig model for et systematisk samarbejde mellem kommune og civilsamfund.

Begge organisationer er således optagede af, hvordan strategiske samarbejder på tværs af den frivilligt drevne og den offentlige sektor kan understøtte sårbare og udsatte børn og unges muligheder for at klare sig bedre – og begge parter har allerede relevante erfaringer at trække på. Projektets ledelsesmæssige opbakning afspejles bl.a. i, at Red Barnets nationale chef og SOFs administrerende direktør begge aktivt har understøttet udviklingen af konceptet og indgåelsen af partnerskabet. Konceptets faglige kvalitet og relevans er understøttet ved, at konceptet løbende har været drøftet og afstemt med relevante fagpersoner og ledere i begge organisationer.

Målgruppens behov kan mødes af en ny type af frivillige

Stadig flere børn får hjælp efter Serviceloven. Disse børn har ofte tunge og komplekse problemstillinger, og mange mangler netværk samt nær og stabil voksenkontakt og oplever at være ensomme. Dette gælder også, når den kommunale og professionelle indsats slutter. Projektet er her bl.a. inspireret af

¹ Se fx Ottosen, Mai Heide et al. (2010). *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2010*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

² Tæt på Familien er en ambitiøs omstilling af arbejdet på tværs af hele BBU, bl.a. inspireret af "Den svenske model", der er udviklet i Borås og som i Danmark bl.a. er implementeret i Herning Kommune.

forskning i mønsterbrud og resiliens og af begreberne *bonding social capital* og *bridging social capital*³. Begrebsparret henviser til, hvordan socialt udsatte kan hjælpes til at "knytte bånd" (bonding) og "bygge bro" (bridging), dvs. opbygge støttende relationer, der kan skabe sammenhæng, kontinuitet og mening.

Projektets udgangspunkt er, at disse børn kan have gavn af et nært og forpligtende fællesskab, der kan supplere deres egne familierelationer og den professionelle behandling, de i øvrigt ofte får. Her har den frivillige indsats en særlig værdi, idet nogle socialt udsatte forældre og børn har et specifikt ønske om at blive støttet af nogle, der ikke er ansat og aflønnet af kommunen, men som er drevet af eget engagement. Det behov kan mødes af frivillige familier. Dermed giver projektet også erfaringer med at engagere en ny type af frivillige til denne målgruppe. Det gælder dem, der fravælger frivilligt arbejde, fordi de har svært ved at få hverdagen med arbejde, fritid og familieliv til at gå op. Men som bonusfamilie kan familien være frivillige sammen ved at lade et udsat barn være en del af familiens aktiviteter.

Formål

Det overordnede formål med Bonusfamilier er at styrke udsatte børns positive netværk, udvikling og trivsel gennem et stærkere samspil mellem en kommunal indsats og civilsamfundets fællesskaber. Konkret ved at give børn, der modtager en kommunal indsats i SOF et parallelt 'behandlingsfrit' fællesskab i et privat hjem med en familie, der er drevet af lyst til at tilbringe tid sammen med dem.

Projektets formål på borgerniveau er at styrke barnets netværk, trivsel og udvikling som en vigtig forudsætning for at klare sig godt i livet. Det opnås ved at give barnet relationer til mennesker uden for den kommunale indsats og den biologiske families omgangskreds. På både kort og længere sigt kan samværet modvirke ensomhed ved at styrke barnets personlige ressourcer, relationer og netværk. Samtidig formodes det, at et positivt samvær med Bonusfamilien kan understøtte barnets udbytte af sideløbende professionel støtte, fx i form af psykologbehandling eller andre støtteforanstaltninger.

Barnets relation til bonusfamilien forventes desuden at få afledte positive effekter for *barnets familie*. Det kan fx være familier, der deltager i familiebehandling for at udvikle mere positive familiedynamikker. Hvis barnet sideløbende har positivt udbytte af bonusfamilien, kan de to indsatser tilsammen sætte yderligere skub i en positiv udvikling i familien. Hertil kommer, at forældrene bedre kan arbejde med egne problemstillinger, får mere overskud til eventuelle søskende, og/eller, hvis det er relevant, kommer tættere på arbejde eller uddannelse. Helt konkret kan barnets besøg hos bonusfamilien frigive tid for de biologiske forældre til at deltage i fx familiebehandling eller jobsamtaler.

Et organisatorisk formål med projektet er at få ny viden om potentialet i nye samarbejder på tværs af de to sektorer. Fx om hvordan frivilligorganisationer kan anvende kommunernes specialiserede viden om de særligt udsatte familier, og hvordan kommunen kan blive bedre til at spille sammen med indsatser leveret af frivillige. Det undersøger vi ved at teste, hvordan et tæt, forpligtende samarbejde på tværs af en stor socialforvaltning og en stor frivillig organisation kan organiseres – og med hvilke effekter. I projektet udvikles metoder og redskaber, der også i andre kontekster kan styrke et positivt samarbejde.

3. Målgruppe

Aldersmæssigt er målgruppen mellem 6 og 12 år. Disse børn er gamle nok til selv at sige fra, hvis de ikke ønsker indsatsen, men de har ikke nået en alder, hvor deres interesse og behov for indsatsen forventes at være aftagende. Som følge af problemer i hjemmet modtager børnene tilbud efter Serviceloven (SEL) enten i form af *forebyggende foranstaltninger* efter SEL §52, fx familiebehandling eller psykologisk behandling eller en tidlig indsats efter SEL §11⁴. Børnene belastes af forældrenes problemer med fx psykiske lidelser, og familien har typisk et svagt netværk. Børnene kan fx have lettere tilknytningsvanskeligheder, være socialt udfordrede, have lavt selvværd o. lign. Børn, der er svært udadrettede, har svære psykiatriske diagnoser, er selvmordstruede eller selvskadende forventes ikke at kunne rummes i eller profitere af indsatsen, og de er derfor udenfor målgruppen. Det er altid en fagprofessionel vurdering, om det enkelte barn er i målgruppen.

³ Se fx Gilligan, Robbie: "Children, social networks and social support" in, Hill, M. et. Al, *Children's Services: Working Together*, Harlow, Pearson, 2012, pp116 - 126,

⁴ Tilbud efter §52 er ambulante foranstaltninger, der skal imødekomme behov, der er afdækket i en børnefaglig undersøgelse jf. §50. Tilbud efter §11 er mindre omfattende indsatser, der skal forebygge, at mindre problemer vokser sig større.

I 2018 fik 1.451 københavnske børn forebyggende foranstaltninger efter §52. Desuden fik mindst 885 børn hjælp efter SEL § 11. På landsplan rapporterer Danmarks Statistik, at 12.507 børn i alderen 6-11 år i 2017 modtog forebyggende foranstaltninger. Projektets potentielle målgruppe er derfor betydelig.

Den biologiske familie udgør en sekundær målgruppe, fordi de er afgørende for, at indsatsen lykkes, og fordi der forventes en positiv afledt effekt for forældre og eventuelle søskende.

Herunder er to eksempler på børn, der er i målgruppen for at få en bonusfamilie:

Sara, 10 år

FAMILIENS BAGGRUND

Sara bor sammen med sin mor og sin lillebror på 7 år. Moderen lider af angst og har i perioder svært ved at mobilisere overskud til at tage sig af sine børn. Hjemmet har været præget af en misbrugende stedfar, som dog nu er flyttet. Sara klarer sig ok i skolen, men hun er stille og indadvendt og har ingen nære relationer blandt sine klassekammerater eller til andre børn eller voksne. Som regel går hun alene hjem efter skole, og hun er sjældent i SFO og går ikke til fritidsaktiviteter. Hjemme ser hun ofte tv og hjælper moderen med madlavning, indkøb osv.

KONTAKTEN TIL KOMMUNEN

Saras stedfar var af og til aggressiv og højlydt hjemme, og en af naboerne lavede en underretning til kommunen. Der blev iværksat en børnefaglig undersøgelse af Sara og hendes lillebror. Undervejs brød stedfaderen med Saras mor og flyttede, og Saras mor modtager nu behandling for sin angst og deltager sideløbende i forældreprogrammet DUÅ.

FAMILIENS SAGSBEHANDLER FORESLÅR

at tilknytte Sara og hendes lillebror til en frivillig bonusfamilie, for at børnene får mulighed for at opbygge relationer til andre voksne og børn, og for at Saras mor kan få bedre mulighed for at deltage i gruppeforløb og behandling. Sara og hendes mor takker ja til tilbuddet.

Navn: Sara

Alder: 10 år

Familie: Bor med sin mor og lillebror på Nørrebro

Interesser: At tegne og spille iPad

Yunis, 6 år

FAMILIENS BAGGRUND

Yunis er den yngste af fire søskende. Hans forældre er flygtninge fra Syrien, og hans far lider af angst og PTSD som følge af tortur. Ingen af forældrene er i arbejde, og deres danske sprog er svagt. De bruger meget af tiden på sofaen med gardinerne trukket for, og der stilles store krav til børnene om at være stille og sendt ud af lejligheden og ned i gården eller på gaden, så forældrene kan få ro. Forældrene vil meget gerne have at deres børn klarer sig godt i skolen, men det er svært for dem at hjælpe børnene med lektier og med at træne det danske sprog.

KONTAKTEN TIL KOMMUNEN

Familien er i tæt kontakt med kommunen, og er pt. i et familiebehandlingsforløb.

FAMILIENS SAGSBEHANDLER FORESLÅR

at Yunis sideløbende tilknyttes en bonusfamilie, fordi det vurderes, at han vil have godt af at få en pause hjemmefra, og samtidig få indblik i, hvordan et familieliv også kan se ud. Yunis og hans forældre siger ja tak til tilbuddet, og er især glade for udsigten til, at Yunis kan få lejlighed til at forbedre sit danske.

Navn: Yunis

Alder: 6 år

Familie: Bor med sin familie på Amager.

Interesser: At se fodbold og spille Fortnite

4. Hvad skal en bonusfamilie?

Bonusfamilier er ressourcestærke familier, der åbner deres hjem og liv for et socialt udsat barn og giver barnet en oplevelse af at blive valgt til af nogen. Dermed kan bonusfamilien give barnet dét, den professionelle hjælp hverken kan eller skal give: Nære, følelsesmæssige relationer båret af personlig interesse, hvor barnet kan opleve et andet familieliv, end det, det kender. Målet er ikke, at der skal foregå et væld af aktiviteter og oplevelser i bonusfamilien. Tværtimod kan den store oplevelse for barnet ligeså vel ligge i det små – i det nære i bonusfamiliens hverdagsliv i hjemmet. Ligeledes kan aktiviteter foregå i lokalområdet parker, legepladser, biblioteker mm. Udgangspunktet kan fx være, at barnet besøger bonusfamilien en eftermiddag en gang om ugen, men det kan variere og udvikle sig efter barnets og bonusfamiliens behov og muligheder.

Projektets ambition er at skabe langvarige relationer mellem barn og bonusfamilie. Det gøres tydeligt i projektets rekrutterings- og informationsmateriale og i den uddannelse og supervision, bonusfamilierne forpligter sig til at modtage gennem Red Barnet. I første omgang forpligter bonusfamilien sig for minimum et år. I denne periode deltager bonusfamilien i Red Barnets uddannelse og supervision, og barnets sagsbehandler følger løbende op på barnets trivsel og oplevelse af bonusfamilierelationen. Herefter forventes relationen at være mere selv bærende, men der er fortsat mulighed for støtte efter behov.

5. Metodeudvikling

Bonusfamilier er et metodeudviklingsprojekt, hvor vi vil udvikle og afprøve metoder til at styrke sammenhængen mellem den kommunale og den frivillige indsats, udvikle det frivillige arbejde med mere udsatte børn, og som understøtter rekruttering af en ny type af frivillige. Disse tre aspekter vurderer vi er centrale for udviklingen af det frivillige sociale arbejde med udsatte børn.

I det følgende vil vi beskrive de udfordringer, vi imødeser, og som vil være fokus for metodeudviklingen. Der kan i projektets pilotfase fremkomme flere udfordringer, som er relevante at tage fat på.

Udfordring: Klar skelnen mellem den kommunale og den frivillige indsats

En bonusfamilie må ikke være et alternativ til fx aflastning eller kontaktperson, men skal bidrage med noget, kommunen ikke kan levere.

Metodeudvikling: Undersøgelse af hvad der kendetegner de børn, der profiterer af en bonusfamilie og udvikling af metoder til sagsbehandlere, så de får øje på disse børn. Her er det et opmærksomhedspunkt, at sagsbehandlere især er uddannede til at se efter barnets behandlingsbehov, men at de her skal have øje for barnets følelsesmæssige behov for stabile voksenrelationer. Desuden udvikles en henvisningsprocedure, der sikrer barnets retssikkerhed og adgang til lovfæstede kommunale ydelser.

Udfordring: Samarbejde mellem biologisk familie og bonusfamilie

Der er risiko for, at der kan opstå interessekonflikter og misforståelser mellem barnets biologiske familie og barnets bonusfamilie⁵.

Metodeudvikling: Undersøgelse af hvordan den biologiske familie og bonusfamilien støttes i den indbyrdes forståelse og dialog. Her trækker Red Barnet på erfaringer fra lignende projekter. Udarbejdelse af arbejdsgangsbeskrivelser for hvordan både den indledende og den løbende dialog mellem familierne foregår bedst. Udarbejdelse af vejledning til den løbende støtte til bonusfamilierne via supervision og sparring. Udarbejdelse af vejledning til sagsbehandlere om støtte til den biologiske familie vedr. samarbejdet med bonusfamilien, hvis dette efterspørges.

Udfordring: Match og samarbejde mellem bonusfamilie og barnet

Barnets trivsel og bonusfamiliens motivation for indsatsen afhænger af det gode match og af, at alle føler sig trygge sammen i bonusfamiliens hjemlige rammer. Der er begrænsede erfaringer i civilsamfundet

⁵ "Bonusfamilier" er en foreløbig titel. Vi er opmærksomme på, at projektet ikke må komme til at signalere, at den frivillige familie er mere værdifuld end den biologiske.

med, at en hel familie engagerer sig som frivillige, og det er nyt, at en frivillig familie tager imod et barn med foranstaltninger i familiens hjem og hverdag.

Metodeudvikling: Undersøgelse og beskrivelse af hvordan det gode match foretages, og hvordan forløbet kommer godt fra start. Det kan fx vedrøre en drejebog til opstartsfasen og opstartsmødet, og det kan undersøges, om deltagelse af familiens sagsbehandler i opstartsmødet kan give værdi. Herudover udvikles metoder til, at sagsbehandleren kan følge barnets trivsel.

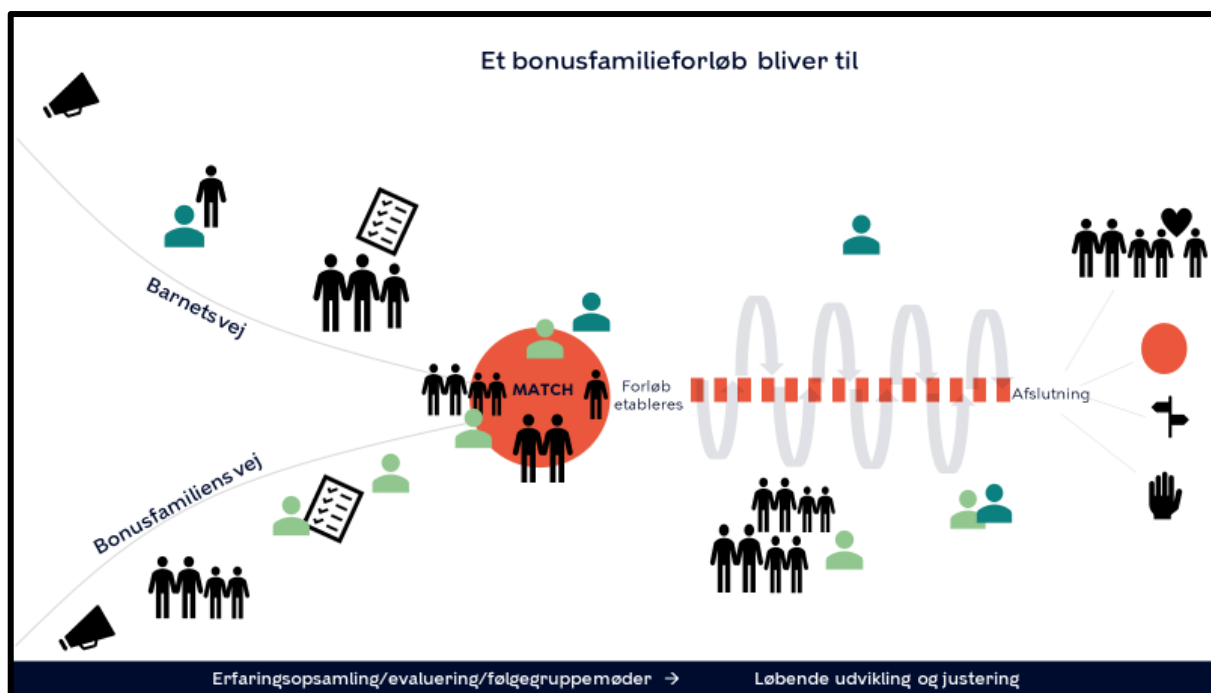
Udfordring: Samarbejdet på tværs af sektorer mellem Red Barnet og BBU

Potentialet ligger i at kombinere styrkerne fra henholdsvis den kommunale og den frivillige indsats uden at udvande de forskelligheder, der netop er de to sektors styrke.

Metodeudvikling: Undersøgelse og beskrivelse af hvilke rammer og aftaler der understøtter gode samarbejdsrelationer, som giver begge organisationer plads til at holde fast i deres mandat. Det kan fx være beskrivelser af, hvilke mødefora bestående af hvilke deltagere, der virker konstruktivt.

6. Hvordan fungerer forløbet?

Nedenstående figur illustrerer et bonusfamilie-forløb fra rekruttering af barn og bonusfamilie til match og forhåbentlig varig fortsættelse af forløbet. Figuren med forklarende tekst er vedlagt som bilag 1.

Det enkelte barn henvises til indsatsen via barnets sagsbehandler, mens opsporing af børn i målgruppen også kan ske via andre professionelle, der er i kontakt med barnet fx i form af familiebehandlere, kontaktpersoner, Børnefamilierådgivningen, skolesocialrådgivere eller daginstitutionsrådgivere.

Når en sagsbehandler vurderer, at et barn kan profitere af en bonusfamilie, præsenteres tilbuddet for de biologiske forældre og barnet. Her tydeliggøres, at det er et frivilligt tilbud uden særlige mål- og udviklingskrav, og at familiens samarbejde med BBU selvfølgelig ikke påvirkes, fx hvis de takker nej. Hvis barn og forældre er positivt indstillede, indhentes samtykke til at kontakte Red Barnet, og sagsbehandler udarbejder en kort beskrivelse af barnet, der danner afsæt for Red Barnets match med bonusfamilie.

Red Barnet faciliterer de første møder mellem barn, biologiske forældre og bonusfamilie, så alle parter er trygge ved relationen. For at modvirke, at de biologiske forældre udvikler jalousi eller følelser af afmagt ift. bonusfamiliens ressourcer og styrker, er der i projektet fokus på ligeværdighed i mødet mellem bonusfamilie og biologisk familie, og der lægges stor vægt på at være lydhøre over for og imødekomme de biologiske forældres eventuelle bekymring.

Hvem kan blive bonusfamilie?

Enhver familie kan i princippet blive bonusfamilie uanset etnicitet, religion, sammensætning, socioøkonomisk baggrund, boligforhold mm. Det handler mere om, hvad familien *kan* og *vil* end om dens form, så længe der er mindst én forælder og ét barn. Det kan altså både være ”klassiske kernefamilier”, den enlige mor, regnbuefamilier mv. Det afgørende er, at bonusfamilien skal have overskud i hverdagen og lyst til og mulighed for at inkludere barnet i deres familieliv på en måde, der imødekommer bonusbarnets ønsker og behov, og så de møder de biologiske forældre med respekt og ligeværd. Et andet kriterie er, at *hæle* familien skal have lyst til at blive bonusfamilie og invitere et barn ind i deres hjem og liv.

Derudover skal bonusfamilien leve op til følgende krav:

- Godkendelse gennem Red Barnet med inspiration fra SOFs godkendelsesprocedure for aflastningsfamilier, men under hensyn til at bonusfamilien er frivillig. Denne proces danner også udgangspunkt for Red Barnets matchning af barn og bonusfamilie.
- Deltagelse i uddannelse hos Red Barnet, hvor de klædes på ift. jura, etik, håndtering af bekymringer for barnet, samarbejde med biologisk familie, konflikthåndtering, motivation osv.
- Deltagelse i kvartalsvis gruppesupervision, der adresserer de løbende udfordringer, og som sikrer erfaringsudveksling mellem de frivillige. Ekstra supervision og sparring tilbydes efter behov.

Fagpersonale fra BBU inddrages efter behov i undervisning, supervision mm. for at sikre den nødvendige faglige sparring til bonusfamilierne om BBU's målgruppe.

Afslutning af et forløb

Efter udgangen af det første år ophører den obligatoriske supervision og undervisning, men der vil fortsat være mulighed for, at bonusfamilien kan kontakte Red Barnet for sparring og støtte efter behov. Desuden vil Red Barnet understøtte, at gruppen af bonusforældre danner et netværk, som fortsætter med at mødes, og som kan få sparring fra Red Barnet ved behov. Efter bonusfamilieforløbets første år vil Red Barnet, i de tilfælde hvor det vurderes relevant, også tilbyde barnet brobygning til andre tilbud i nærområdet. Det kan fx ske gennem projekter som ”Plads til Alle” (se evt. bilag 2).

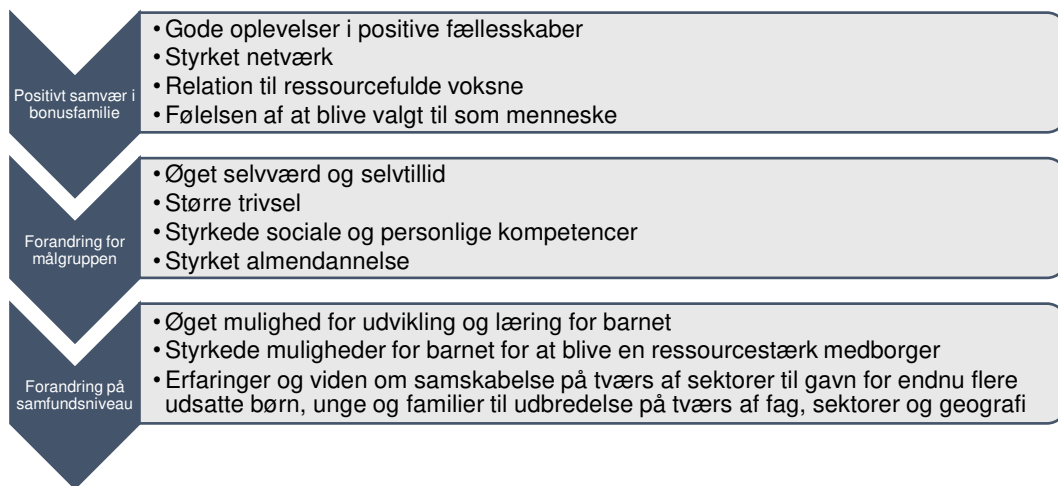
Det er forventeligt, at nogle forløb afsluttes. Det er Red Barnets erfaring, at dette oftest sker, fordi de biologiske forældre ikke ønsker at fortsætte eller ophører med at respondere på kontakt. Men det kan også ske i tilfælde, hvor der mod forventning ikke etableres en god relation mellem bonusfamilien og barnet, hvis der sker ændringer i bonusfamiliens liv, eller hvis den biologiske familie flytter langt væk. For at få den bedst mulige afslutning, herunder særligt at undgå, at barnet oplever at blive valgt fra, udarbejdes en klar proces for afslutning. Hvis afslutningen sker inden for det første år, får bonusfamilien hjælp af Red Barnet. Familien understøttes f.eks. i, hvordan de italesætter afslutningen overfor barnet, får lavet nogle gode aktiviteter sammen og givet sig tid til at sige farvel. Efter det første år modtager bonusfamilier vejledning i, hvordan de kan gøre, hvis det engang bliver aktuelt at slutte forløbet. Strategien for afslutning er baseret på Red Barnets erfaringer fra andre projekter. Hvis et forløb afsluttes efter kort tid fra bonusfamiliens side, tilbydes barnet og de biologiske forældre muligheden for at etablere et forløb med en ny familie.

7. Resultater

Indsatsens forandringsteori er baseret på forventningen om, at barnets trivsel og udvikling forbedres gennem positive fællesskaber og oplevelser i et ikke-kommunalt regi, herunder opbygning af varige og stabile relationer til ressourcestærke voksne, der aktivt vælger dem til. På kort sigt forventer vi, at barnets selvtillid og selvværd, netværk og sociale kompetencer øges gennem samværet med en bonusfamilie. På længere sigt forventer vi, at barnet klarer sig bedre i skole, hjem og fritidsliv, og dermed at indsatsen øger muligheden for, at barnet klarer sig godt i livet.

Projektets design indeholder desuden en omfattende udvikling af metoder, værktøjer og andet materiale, der kan anvendes i udbredelse af ordningen til andre kommuner. Endelig skal projektet give øget viden om, hvordan kommuner og civilsamfund kan samarbejde om at udvikle og facilitere indsatser for børn, unge og familier i udsatte positioner – både på fagligt, organisatorisk og projektniveau.

Projektets forandringsteori er vedlagt som bilag 3. En komprimeret udgave af værdikæden kan fremstilles som følger:

Resultatmål i projektperioden

Forventede resultater på **borgerniveau**:

- Mindst 60 udsatte børn, som er tilknyttet SOF, har fået et frirum og ekstra støtte og omsorg i hverdagen gennem fast tilknytning til en frivillig bonusfamilie.
- Gennemført en frivilligbaseret indsats, der har understøttet familierne som helhed og suppleret den kommunale indsats for familierne.

Forventede resultater på **organisatorisk niveau**:

- Pilottestet, afprøvet, evalueret og færdigudviklet konceptet for Bonusfamilier.
- Etableret et tværsektorielt samarbejde, som kan danne grundlag for et langsigtet samarbejde om indsatser for udsatte børn, unge og familier.
- Udviklet en implementeringsguide med konkrete redskaber samt vejledninger i, hvordan guiden bruges og særlige opmærksomhedspunkter. Guiden afprøves og justeres gennem hele projektperioden. Den skal understøtte arbejdet undervejs i projektet, og på længere sigt kan den udvides og anvendes af andre kommuner, organisationer og civilsamfundsaktører.
- Udarbejdet vidensopsamling om tværsektorielt samarbejde, som formidles på netværksmøder.

Succeskriterier

For løbende at monitorere fremdrift og effekt måles der på følgende succeskriterier:

Succeskriterier på **borgerniveau**:

- Alle børn i projektet trives i samværet med deres bonusfamilie.
- Mindst 75% af børnene giver udtryk for øget selvværd/trivsel.
- Mindst 80% af børnene er i en bonusfamilie i et år eller længere.
- Mindst 50% af de biologiske forældre oplever positive afledte effekter af projektet.
- Mindst 50 % af de børn, hvor bonusfamilieføreløbet afsluttes, overgår til andre organiserede fritidstilbud.

Succeskriterier på **organisatorisk niveau**:

- Mindst 85 % af Bonusfamilierne oplever sig relevant understøttet af Red Barnet og SOF.
- Mindst 75 % af børnenes sagsbehandlere vurderer, at den frivillige indsats supplerer myndighedsindsatsen positivt, effektivt og velkoordineret.

Evaluering

Projektet evalueres løbende med både et summativt og et formativt sigte.

Den summative evaluering rekvireres eksternt. Den undersøger, om målgruppen profiterer af indsatsen, og om indsatsen virker som tiltænkt, herunder om resultatmål og succeskriterierne er nået. Den vil især fokusere på, om børnene oplever øget trivsel og selvværd, og om de biologiske forældre oplever posi-

tive afledte effekter af projektet. Dette måles ved interviews med hhv. de deltagende børn, forældre, bonusfamilier og sagsbehandlere. Hertil kommer en før/efter-måling, der gennemføres i forbindelse med, at indsatsen startes og igen efter det første år.

Den formative evaluering gennemføres internt og er en udviklingsevaluering⁶, der følger projektet i hele perioden. Formålet er at kvalificere indsatsen og understøtte udvikling af metoder og redskaber, der bidrager til indsatsens effekt. Udviklingsevalueringen vil særligt være i fokus i forberedelses- og pilotfasen, hvor der udarbejdes metoder og redskaber til brug i implementeringen. Udviklingsevalueringen vil dog i hele perioden samle op på erfaringer, så de metoder og redskaber, der skal udvikles, formidles og spredes, bygges på så meget erfaring og viden om indsatsen som muligt.

Designet for evalueringerne planlægges i forberedelsesfasen, og de endelige evalueringsdesigns vil blive forelagt Velux Fonden til godkendelse. Her indgås også aftale med en ekstern leverandør om en evaluering, hvor designet kan rumme, at indsatsen udvikles undervejs. Designet for virkningsevalueringen tilpasses evt. på baggrund af relevante indikatorer identificeret i udviklingsevalueringen.

8. Faseplan

Konceptet Bonusfamilier afprøves og udvikles i et fireårigt projektforsløb med fire faser:

Forberedelsesfasen anvendes til at udvikle materialer, opbygge relationer, tilrettelægge frivilliguddannelse, rekruttere bonusfamilier og udbrede kendskabet til projektet blandt BBU's sagsbehandlere og frontpersonale. I denne fase forberedes også evalueringen.

I fase 2 afvikles en pilottest, hvor 10 børn tilknyttes en bonusfamilie. Formålet er at få indledende erfaringer og på baggrund heraf justere konceptet og samarbejdet forud for den egentlige implementering.

På baggrund af pilottesten og udviklingsevalueringen indledes den to-årige implementeringsfase med 20 børn i det første år og 30 børn det andet år.

I den afsluttende fase forankres indsatsen i BBU, og konceptet, og erfaringerne formidles til andre kommuner og aktører.

9. Forankring og udbredelse

Red Barnet har med mere end 60 lokalforeninger og indsætter i 57 kommuner en stærk lokal tilstedeværelse, hvor det kommunale samarbejde prioriteres højt. Erfaringerne fra det tværsektorielle samarbejde kan derfor anvendes i samarbejdet med andre kommuner. Selve konceptet Bonusfamilier vil også på sigt kunne forankres i andre kommuner, hvor Red Barnets lokalforeninger kan facilitere lokal rekruttering, uddannelse og supervision af bonusfamilier.

SOFs Socialstrategi 2018 har et stærkt fokus på at etablere nye fællesskaber for udsatte borgere og på at afprøve nye samarbejder med civilsamfundet. Ledelsesmæssigt er der derfor en stærk og aktiv opbakning til projektet i SOFs regi fra både direktørniveau og til de lokale ledelser. Fagligt er konceptet desuden kvalitetssikret gennem dialog med lokale ledere og fagprofessionelle i SOF, der har en stærk tiltro til, at konceptet er både relevant og realistisk for de børn og unge, de arbejder med. Dermed er der både gode forudsætninger for, at konceptet kan slå rod i SOF og – i fald erfaringerne er gode – blive en integreret del af forvaltningens praksis.

Det er en klar målsætning, at projektets metoder og erfaringer skal kunne anvendes af andre kommuner. Formidlingen og spredningen af konceptet, metoder og redskaber er derfor en central del af projektets sidste fase. I projektet udvikles en formidlings- og udbredelsesplan, hvor både SOF og Red Barnet

⁶ En evaluering, der metodisk er inspireret af Michael Quinn Patton, i fx "Developmental Evaluation - Applying Complexity Concepts to Enhance Innovation and Use", 2010

har en aktiv rolle. Konkret har både SOFs administrerende direktør og Udviklingschef tilkendegivet, at de aktivt vil sprede kendskabet til konceptet og de udviklede metoder gennem fx direktørkredsen i 6-bysamarbejdet, KL, Socialstyrelsen og netværk for Børne- og Kulturchefer.

Som en del af forankringsindsatsen undersøges det, om der på baggrund af den indhentede viden om projektets erfaringer kan udarbejdes en SØM-analyse. SØM, Den Socialøkonomiske Investeringsmodel, er et værktøj, der bruges til at beregne, hvordan en social indsats påvirker den offentlige økonomi over tid. En beregning af konceptets samfundsøkonomiske potentiale kan understøtte udbredelsen til andre kommuner.

10. Formidling

I projektet lægges en samlet kommunikationsplan, der overordnet skal skabe positiv opmærksomhed og opbakning til indsatsen. Det primære formål med formidlingen er at understøtte forankring og udbredelse af projektet. Dette vil ske gennem netværksmøder og synlighed i relevante fagmedier, kommunale medier og på Red Barnet samt BBU's egne kanaler (hjemmeside, nyhedsbreve, sociale medier). Her formidles projektets viden, erfaringer og resultater, hvilket skal danne grundlag for, at konceptet kan udbredes nationalt. Kommunikationsplanen og de konkrete aktiviteter udarbejdes i samarbejde med Red Barnets kommunikations- og presseafdeling og SOFs kommunikations- og presseteam.

Som del af kommunikationsplanen er en kampagne for at rekruttere frivillige. Rekrutteringskampagnen skal på en positiv og engagerende måde formidle konceptet og tiltrække ressourcestærke familier, men samtidig gøre dem klar på den forpligtelse, de påtager sig – også på langt sigt. Kampagnen skal efterfølgende gentages, idet der i takt med projektets fremdrift henvises flere børn og derfor er behov for flere bonusfamilier.

I projektets sidste fase udvikles og gennemføres en konkret plan for udbredelse af projektets metodebeskrivelser, vejledninger, erfaringer, værktøjer mv. med henblik på, at andre kan anvende dem. Projektet stiller sig desuden til rådighed for oplæg, sparring mv.

11. Organisering

Red Barnet er projektejer og varetager den overordnede projektledelse og den løbende kontakt til Velux Fonden. For at opnå den ønskede synergi mellem Red Barnet og BBU får Red Barnets projektleder en projektmaker i BBU. Målet er at sikre fælles metodeudvikling, koordineret implementering og inddragelse af de to organisationers ressourcer og erfaringer. Samarbejdet har dels fokus på relationen mellem hvert barn og bonusfamilien, dels på opsamling af viden og erfaringer til metodeudviklingen.

I projektets pilotfase (Fase 2) implementeres projektet i to af BBU's lokale børnefamilieenheder, hhv. Brønshøj-Husum-Vanløse og Nørrebro-Bispebjerg. Fokus på to enheder giver mulighed for tæt opfølgning og sparring fra projektleder, og samtidig sikres smidighed og mulighed for løbende at tilpasse og udvikle indsatsen undervejs. I fase 3 og 4 udbredes indsatsen til de øvrige børnefamilieenheder og bliver dermed bydækkende.

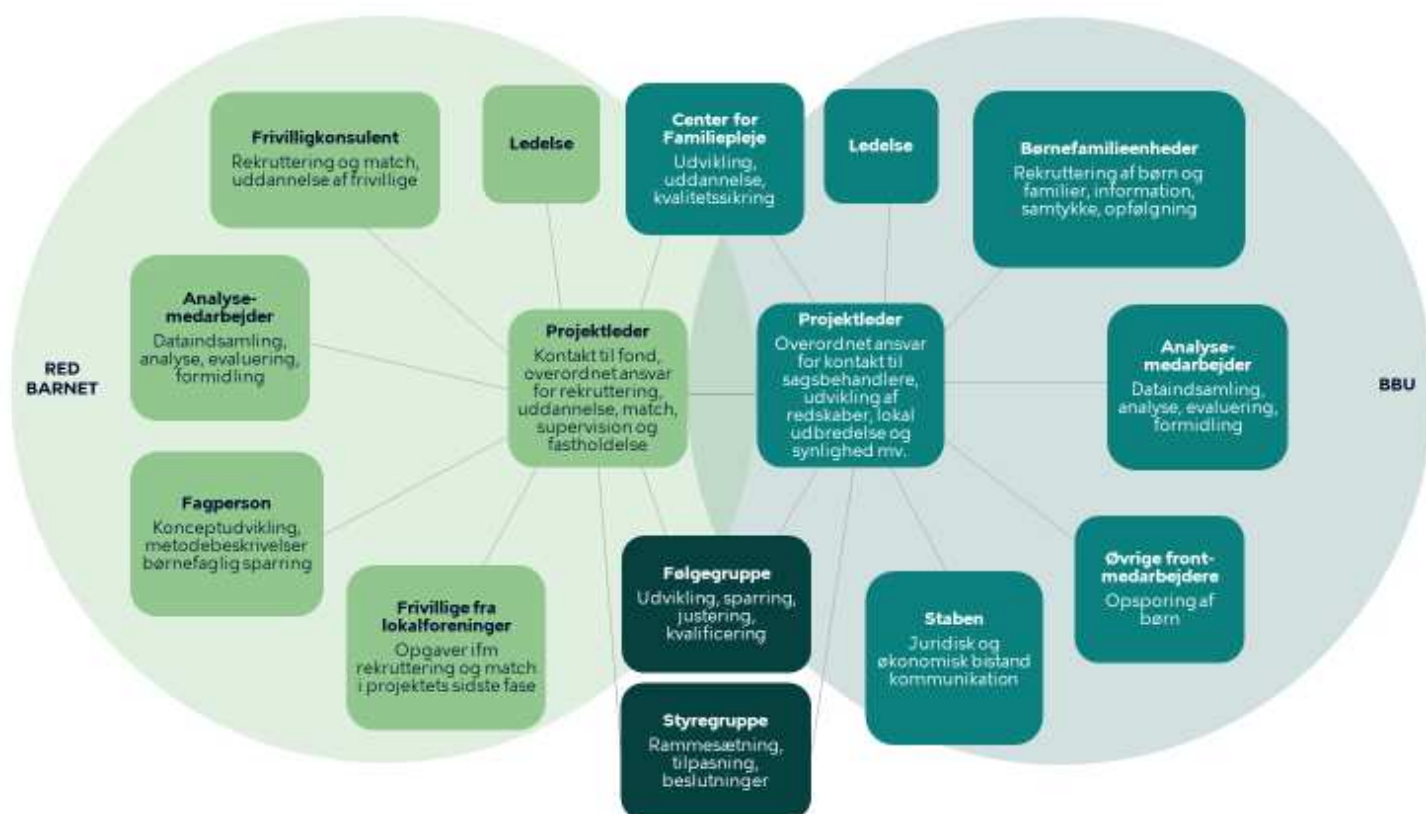
I Red Barnet forankres projektet i lokalforening Hovedstaden på linje med en lang række andre frivillige sociale indsatser. Det vil blive undersøgt, om match-processen kan forestås og koordineres af frivillige i lokalforeningen. Udbredelse af konceptet til andre kommuner forankres i Red Barnets sekretariat.

Følgegruppe og styregruppe

For at sikre fremdrift, resultater og løbende udvikling af projektet, nedsættes to grupper:

- En styregruppe med deltagelse af de ansvarlige chefer i hhv. Red Barnet og SOF/BBU. Deres opgave er at sikre de bedste rammer for indsatsen og samarbejdet. Det er også i denne gruppe, at tilpasninger af mere substantiel karakter godkendes.
- En faglig følgegruppe der bidrager til at kvalificere indsatsen, og som understøtter løbende opsamling og anvendelse af de indhentede erfaringer. Denne gruppe består af fageksperter og deltagere i projektet, som giver input til metodeudviklingen og udviklingsevalueringen.

Grafisk kan organiseringen af projektet fremstilles som følger:

12. Økonomi

Der ansøges om et samlet beløb på DKK 8.270.786. Red Barnet er ansvarlig for løbende økonomistyring og økonomisk afrapportering til Velux Fonden. Som det fremgår nedenfor, bidrager både Red Barnet og SOF med egenfinansiering. Et detaljeret budget er vedlagt som bilag 4.

Overordnet budget for projekt Bonusfamilier

Ansøgt bevilling	8.270.786
Red Barnet, egenfinansiering	269.059
SOF, egenfinansiering	360.000
I alt	8.899.845